

Отже, із вищевикладеного матеріалу можна підсумувати, що одним із пріоритетів для українського суспільства все ж залишається розв'язання проблеми корупції. Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020 [3], корупція визнана загрозою національній безпеці та національним інтересам України. Непослідовність та незавершеність реформ і корупція перешкоджають виведенню української економіки з депресивного стану, унеможливають її стале і динамічне зростання, підвищують уразливість до загроз, підживлюють кримінальне середовище (п. 24). Тому потрібно докладати зусиль для зниження рівня корупції. Зокрема шляхом подальшого вдосконалення вітчизняного законодавства з метою усунення можливих корупційних ризиків, забезпечення невідворотності відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, формування загальної суспільної нетерпимості до корупції.

Список використаних джерел

1. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон від 20 черв. 2022 р. № 2322-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.
2. Про запобігання корупції: Закон від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента від 14 вер. 2020 № 392/2020. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n7>.

*Калякін Сергій Володимирович,
старший викладач кафедри протидії
кіберзлочинності ННІ №4 Харківського
національного університету внутрішніх
справ*

*Донець Ян Олегович,
курсант 3 курсу навчально-наукового
інституту №4 Харківського національного
університету внутрішніх справ*

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЇ В СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Корупція у сфері державних закупівель є глобальною проблемою, яка негативно впливає на економічний розвиток, знижує

ефективність використання бюджетних коштів і підвиває довіру до державних інституцій. Уряди часто стикаються з викликами, пов'язаними з прозорістю, підзвітністю та ефективним моніторингом бюджетних витрат. Міжнародні фінансові організації (МФО) – такі як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд (МВФ), Азійський банк розвитку (ADB) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – надають важливу підтримку у вирішенні цих питань.

Головні напрями діяльності міжнародних фінансових організацій :

Впровадження інноваційних рішень у сфері закупівель

МФО активно підтримують розробку та впровадження електронних систем закупівель, які мінімізують ризики корупції. Наприклад, програми, подібні до української системи ProZorro, яка отримала міжнародне визнання, стали результатом співпраці з МФО, зокрема ЄБРР та Світовим банком. Ці системи дозволяють автоматизувати тендерні процеси, виключаючи людський фактор і забезпечуючи громадський доступ до даних [1].

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ВПЛИВ МФО НА БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ

Україна

Українська система електронних закупівель ProZorro, створена за підтримки ЄБРР та Світового банку, стала прикладом успішної антикорупційної ініціативи. За даними Міністерства економіки України, впровадження ProZorro зекономило близько **285 млрд гривень** (10,6 млрд доларів США) з моменту запуску у 2016 році до 2023 року. Це досягнуто завдяки зниженню кількості "закритих" тендерів і підвищенню конкуренції: кількість учасників тендерів зросла на **50%**.

Чилі

Чилійська система електронних закупівель ChileCompra, розроблена за сприяння МФО, включаючи Світовий банк, призвела до підвищення прозорості закупівель. Згідно з дослідженням Світового банку, з моменту впровадження системи у 2003 році рівень економії бюджетних коштів становить до **5% від загального обсягу державних витрат на закупівлі** щороку, що еквівалентно близько **700 млн доларів США на рік**.

Грузія

Грузія, яка отримувала фінансування та технічну допомогу від МВФ та Світового банку, значно знизила рівень корупції у державних закупівлях. За даними **Transparency International**, після впровадження електронної системи закупівель у 2010 році Грузія покращила свої позиції в Індексі сприйняття корупції (CPI): з **68-го**

місця у 2009 році до 45-го місця у 2020 році. Електронна система зробила закупівлі прозорішими та доступнішими для громадськості.

Південна Корея

Система електронних закупівель KONEPS, підтримана Азійським банком розвитку, продемонструвала виняткові результати. За оцінками OECD, завдяки її використанню в період із 2002 по 2010 рік уряд Кореї зекономив **понад 1,4 млрд доларів США** на операційних витратах, а рівень участі малих і середніх підприємств у закупівлях зріс на **50%**.

Фінансування та підтримка реформ

Світовий банк і МВФ впроваджують масштабні програми для реформування системи управління державними фінансами. Наприклад, у країнах із низьким інституційним потенціалом, таких як держави Африки та Латинської Америки, організації підтримують створення незалежних антикорупційних органів і запроваджують стандарти звітності для міжнародних тендерів [2].

Розвиток громадянського суспільства та підвищення прозорості

МФО підтримують громадські ініціативи, які спрямовані на моніторинг використання бюджетних коштів. Зокрема, у країнах Латинської Америки створені онлайн-платформи, які дозволяють громадянам відстежувати як фізичні, так і фінансові показники реалізації інвестиційних проєктів [2].

Навчання та технічна підтримка

Азійський банк розвитку та Світовий банк фінансують програми підготовки персоналу, який займається державними закупівлями. Це включає як базові навички електронного управління, так і спеціалізоване навчання для аудитів уразливих сфер державних витрат [1].

Ключові успіхи антикорупційної діяльності:

Електронні системи як інструмент прозорості

У країнах, що запровадили електронні платформи, значно зменшилися випадки нечесного розподілу тендерів. Наприклад, система електронних закупівель в Чилі, впроваджена з підтримкою МФО, привела до збільшення конкуренції серед постачальників, підвищення якості послуг і зниження витрат.

Створення інститутів для незалежного контролю

МВФ та Світовий банк підтримують розбудову незалежних аудитів у сферах із високими ризиками корупції, таких як закупівлі в галузі охорони здоров'я, інфраструктури та енергетики

Ініціативи підзвітності в реальному часі

У країнах, таких як Бразилія, громадські платформи для моніторингу витрат дали змогу значно знизити корупцію у великих проєктах. За результатами досліджень, публічні перевірки вплинули навіть на перспективи переобрання місцевих чиновників, які були помічені у зловживаннях [2].

Основні виклики у боротьбі з корупцією

Складність впровадження реформ у слабких інститутах

У багатьох країнах відсутність політичної волі та інституційної спроможності обмежують ефективність антикорупційних ініціатив.

Підвищення кіберзагроз у цифрових платформах

МФО визнають ризики, пов'язані з хакерськими атаками, які можуть спотворювати дані про закупівлі.

Висновки :

МФО забезпечують важливу підтримку у запобіганні корупції в державних закупівлях через впровадження інноваційних рішень, підтримку реформ та розвиток громадського нагляду. Проте їхні успіхи значною мірою залежать від політичної волі урядів і здатності держав до ефективного управління. Важливість цих організацій неможливо переоцінити, оскільки їхній вплив сприяє створенню прозорих і підзвітних систем, які відповідають міжнародним стандартам.

Список використаних джерел

1. Азійський банк розвитку: офіційний сайт. URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/32026/anticorruption-ru.pdf> (date of access: 21.11.2024).

2. Міжнародний валютний фонд: офіційний сайт. URL: <https://www.imf.org/en/Home> (date of access: 21.11.2024).

Костючок Юлія Леонідівна,

аспірантка відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України

ДОДЕРЖАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ВИМОГ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СЛІДЧОГО

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю удосконалення правового регулювання професійної етики слідчого, а також неухильним забезпеченням її додержання на практиці. При цьому у теоретичному обґрунтуванні професійної етики слідчого